

سجلات البايك

هذه السجلات في أغلبها تقييد لأملاك موقوفة (وقفات)، و جداول نفقات و مداخيل الخزينة و تسجيل القضايا المتعلقة بالمعاملات و ضبط أعمال المصالح الإدارية و الخدمات الاجتماعية و الاقتصادية، داخل مدينة الجزائر و خارجها ؛ فمنها قسم هامّ متّصل بقضايا الوقف و المعاملات الخاصة بالمدن المجاورة للعاصمة، كالبليدة و القليعة و المدية و مليانة و شرشال، بالإضافة إلى أوطان دار السلطان (سهل متيجة).

تتوزع سجلات البايك على 36 علبة تشتمل على 386 سجلاً، أقدم المعلومات المسجلة بها تعود إلى العام 1066هـ/1656م، و جلّها يعود إلى القرن الأخير من العهد العثماني ؛ و رغم أهمّية محتواها للتعرف على واقع الجزائر الإداري و الاقتصادي و الاجتماعي، إلّا أنّها تعرّضت كباقي الوثائق العثمانية إلى الإهمال، و ضاع جزءٌ منها بفعل الفوضى التي أعقبت سقوط مدينة الجزائر.

صنّفت دفاتر البايك مع بقية الوثائق العثمانية بالجزائر، بما في ذلك دفاتر بيت المال و الأوقاف، في الفهرس الخاصّ الذي وضعه محافظ الأرشيف العربي ألبير ديثو (1850) ؛ و لقد أودع قسم منها و المتمثّل في دفاتر مواجبات الإنكشارية سنة 1852 بمكتبة الجزائر (المكتبة الوطنية الجزائرية حالياً). أمّا باق الرصيد، فقام دوني بتحديد أرقام سجلاته في فهرسته الموضوعية (1921)، حيث تبيّن لنا أنّه حدث دمج سجلات البايك و سجلات الأوقاف ضمن فهرس واحد، فمن أصل 508 سجل يضمّه هذا الرصيد، حوالي 181 فقط يعود إلى إدارة البايك (فيما يخصّه، أفرد دوني 144 سجل لقسم "البايك")، و ما يقرب من 300 سجل يخصّ إدارة الأوقاف و المؤسسات الدينية، و البقية الباقية عبارة عن دفاتر خواص و مخطوطات متنوّعة. و يمكن التأكّد من ذلك بالرجوع إلى الفهرسة المنهجية التي ضبطها الباحث و المؤرّخ التونسي عبد الجليل التميمي في "موجز الدفاتر العربية و التركية للجزائر".

چون عودش خفته و عودش غم و عودش تلخ
خداوند خدایا عودش خفته و عودش تلخ
خداوند خدایا عودش خفته و عودش تلخ

(Handwritten notes in Urdu script)

مردانه لغامه
نویسه مدوده
۳۳

عوارض ازین گفته اند
عوارض ازین گفته اند
عوارض ازین گفته اند

۱۳۳۳
 ۱۳۳۴

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

دربارهٔ کرامات و معجزات و غیره در این کتاب
در این کتاب که در این کتاب که در این کتاب

[illegible]

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and small dark spots, possibly due to age or handling. A faint vertical crease is visible near the right edge. The page is set against a dark background.

[illegible]

نظر بر دوازده
 مکتب
 مکتب
 مکتب

جاءور
بهر جاورد و دریلور

۹۱

نویسندگان: دکتر محمد علی، دکتر محمد علی، دکتر محمد علی

دو جنی حیات لہو نیں بویز دے موزن بودا شریزه و جی
سج قلع اوزرہ لکھڑا دی غلامی بارون دا دی غلامی توری

فمن غفلت أو لم يورثه من نوره الحق (في كل مكان)

۲۰

نویسندگان: محمد باقر و محمد باقر

و فيما يلي نبذة عن بعض المواضيع المهمة المتضمنة في سجلات البايليك⁽¹⁾ :

- سجلات بيت المال ، دفتر 27 : الزكاة والعشور (1170 - 1258 هـ) .
- سجلات البايليك ، دفتر 1 : مدخول ضرائب المؤسسات الأجنبية واللزمة القبلية ، (1112 - 1242 هـ / 1700 - 1829 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 2 : الضرائب التي كان يدفعها التونسيون في عهد علي باشا باي ، (1160 - 1175 هـ / 1747 - 1762 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 3 : ضرائب الدولة على اليهود ، (1236 - 1245 هـ / 1820 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 10 : ضرائب يدفعها شيوخ البلد (1207 - 1245 هـ / 1793 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 12 : ضرائب تدفعها القبائل ، (1137 - 1140 هـ / 1724 - 1727 م) (عربي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 25 : ما تدفعه القبائل من ضرائب عينية (1237 - 1239 هـ) .
- سجلات البايليك دفتر 90 : ما يسدده البايات الثلاثة من دنوش إلى الجزائر العاصمة (1206 - 1240 هـ / 1791 - 1824 م)
- سجلات البايليك دفتر 245 : مدفوعات زكاة الحبوب
- سجلات البايليك دفتر رقم 4 : غنائم البحر (1235 - 1245 هـ / 1820 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر رقم 10 : أداء الجمارك الأجنبية (1207 - 1245 هـ / 1793 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات بيت المال ، دفتر رقم 6 : سوق الدقيق (1233 - 1241 هـ) .
- سجلات البايليك ، دفتر رقم 10 : أدار الجمارك الأجنبية (1207 - 1245 هـ / 1793 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 20 : جمارك مستوجبة على البضائع المستوردة (1232 - 1236 هـ / 1818 - 1821 م) (تركي)
- سجلات البايليك ، دفتر 3 : مرتبات رؤساء البحر المدفعيين (1236 - 1245 هـ / 1820 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 4 : رواتب رجال المدفعية (1207 - 1245 هـ / 1793 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 10 : مصاريف عامة للدولة (1207 - 1245 هـ / 1793 - 1830 م) (تركي) .

(1) ناصر الدين سعيدوني، "وثائق الأرشيف الجزائري المتعلقة بالفترة العثمانية"، في : أوراق جزائرية. دراسات وأبحاث

- سجلات البايليك ، دفتر 24 : مصاريف عامة (1233 - 1238 هـ / 1818 - 1822 م) (عربي)
- سجلات البايليك ، دفتر 67 : مصاريف الدولة في مختلف شؤونها مرتبة من 1079 إلى 1196 هـ .
- سجلات البايليك ، دفتر 68 : مرتبات بعض الموظفين عند الدولة الجزائرية 1091 هـ .
- سجلات البايليك ، دفتر 69 : مرتبات أئمة ومعلمي الجامع الكبير وغيرهم (1085 هـ / 1675 م) .
- سجلات البايليك ، دفتر 70 : دفع مرتبات المعلمين الشهرية (1079 - 1090 هـ / 1668 - 1679 م) .
- سجلات البايليك ، دفتر 240 : تقايد وحسابات تتعلق بمرتبات الأئمة والمعلمين والخطباء (1142 - 1147 هـ) .
- سجلات البايليك ، دفتر 245 : مصاريف الحزابين ، 1163 هـ .
- سجلات البايليك ، دفتر 3 : شراء البارود للبلاد (1236 - 1245 هـ) .
- سجلات البايليك ، دفتر 4 : شراء البارود للسفن والمدافع (1235 - 1245 هـ / 1820 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 18 : مصاريف السفن الحربية للدولة الجزائرية ، 1237 هـ (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 18 : المصاريف السنوية لحفظ القلاع الأربع (1207 - 1245 هـ / 1793 - 1830 م) (تركي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 90 : كميات البارود التي سلمت إلى بايليك الغرب (1206 - 1240 هـ / 1791 - 1824 م) .
- سجلات البايليك ، دفتر 70 : مصاريف تتعلق بمصلحة المياه "السواقي" (1079 - 1090 هـ / 1668 - 1679 م) .
- سجلات البايليك ، دفتر 267 : مصاريف تتعلق بإصلاح الأزقة والسواقي وغير ذلك ، 1147 هـ .
- سجلات البايليك ، دفتر 385 : تقايد وحسابات تتعلق بمصلحة المياه والعيون والسواقي (1118 - 1126 هـ) .
- سجلات البايليك ، دفتر 90 : هدايا إلى الباب العالي (1206 - 1240 هـ / 1791 - 1824 م) .
- سجلات البايليك ، دفتر 24 : نفقات للفقراء (1233 - 1238 هـ / 1818 - 1822 م) (عربي) .
- سجلات البايليك ، دفتر 387 : تقايد تتعلق بمصاريف الأوقاف (1199 - 1209 هـ) .